

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foaia Interesantă”, foaia de glume „Bobirnaci” și broșurile „Spicuri Economice”, e: pe un an 10 cor. pe 1/2 an 5 cor. — **Pentru economi: numai 6 cor. la an!** „Lib.” cu „Foaia Int.” pt. economi 5 cor. pe an. Pentru America 3 dolari; — România 40 Lei.

Foaie națională politică.

o o o

Apare în fiecare JOL.

Inserțiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce se dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele, să plătesc înainte.

== Manuscriptele nu să dau înapoi. ==

Românul „ține minte”?

Nouă ne pare că — chiar prea iute uită!

Ia ieșit Românului vestea ce i-s'a prefăcut în poreclă, în renume, că el „ține minte”! Ceea-ce ar însemna, că vai de acel care să folosește de strimtorarea Românului colo ori colo; și îi face câte-o nedreptate, îl asuprește în ceva chip, că acela nu scapă nerăzbuțat! Că tace Românul când îi face asuprirea, dar în sufletul său coace gândul și dorul de răzbunare și numai clipa potrivită o pîndește până îl miruește!

Scriitorii maghiari îndeosebi apasă pe vorba asta de câte-ori vorbesc despre Români, — că așa li-au rămas lor în aducere aminte Românii din revoluția lui Horia și revoluția lui Iancu, când valorile tulburate ale iobagilor au mai pîrjolit câteva curji nemeșesti în cari suferiseră ei cumplite chinuri și umiliri sute de ani! Cele două revoluții ci-că dovedesc că „Românul ține minte”, și odată-odată își răzbuță el, și anume cumplit, sălbatec, crud, suferințele lui!

Noi tare tragem la îndoială această însușire, această fire, ce să spunem că s'ar afla în Român. Cele două revoluții vor fi fost ele singeroase, poporul răzvrătit va fi pîrjolit el colo și colo pe apăsătorii și storcătorii săi de veacuri, întorcându-le de bună samă abia a suta parte din aceea ce a primit dela ei, — dar astfel de fapte vin înainte în ori-ce țară, la ori-ce popor, care e împins prin nedreapta stăpînire, la revoluție! Sau, în zile de revoluție, a fost doară mai blînd, mai îndurat, mai puțin crud poporul francez ori englez, cel care și-a prins regii sau pe regina cutare, fiică a neamului său, sînge din sîngele lui, și zmulgîndu-i din tron, i-a dus la eșafod (banca de omor) și întinzîndu-i acolo, li-a retezat capul! Totuși nu se zice nici despre unii, nici despre alții, că sunt un popor de „ține minte”!

O fi el și Românul uneori, răzbuțător, că doar și vermele de-l calci mereu pe coadă, să zbate și și-ar trage una de-ar putea, — dar peste tot nouă ni-se pare că Românul, departe de a fi ține minte și răzbuțător, e mai mult decît îndelung răbdător și uiluc de Doamne apără, față cu acei cari îl calcă

mereu pe grumaz și-l lovesc unde-l mai doare, în suflet, în inimă!

Noi am dori ca Românul să fie cu adevărat „ține-minte”! Și această însușire să și-o pună în lucrare, mai ales ca ori-unde, pe tărîmul vieții sale naționale! Și mai virtos ca ori-și-unde, aci să țină minte și pe cei cari au vrednicie în stăruința pentru binele obștesc al neamului, dar și pe acei cari păcătuiesc contra lui! Și față de aceștia să își arale pe toate căile desprețul său și să-i pedepsască, lipsindu-i de toată încrederea și sprijinul seu. Să-i facă să simță în toată vremea și în tot locul că au de lucru cu Românul care „ține minte”! De-i strein, de-i Român păcătos, pe-o formă să-i facă s'o simță asta!

De astea însă Românii noștri știu prea puțin. Ei știu numai ce le spune scriptura că: Dacă-ți dă cineva o palmă pe o latură a feței, întoarce-i și cealaltă. Asta și-o fi avînd înțelesul seu în atingerea dintre om și om, ca să-i fii păcii și să încungiuri înlănțuirea certelor printre oameni, dar în viața națională, această ținută e stricăcioasă! Pentru că ea ar însemna: cînd alt partid sau alt popor sau oamenii lui îți atacă drepturile tale și îți subsapă norocul și viitorul teu, cînd ridică sabia asupra ta, tu să te pleci cu zmerenie la pămînt și să-l lași să-și meargă triumfător calea nainte peste tine! Pe cînd datorința ta e: ați apăra viața, a-ți apăra partidul, poporul, neamul, a ridică sabia contra sabiei și pe tot cel ce vine cu sabia asupra ta, cu sabia să-l primești, să-l respingi! Și pe cel ce azi a venit asupra ta cu sabia, nici mâne să nu-l uiți, cînd el, din viclenie, și-a băgat-o în teacă!

Față de toți cei ce păcătuiesc neamului nostru, să fim ani și ani, viața într-nagă, neînduplecați și neiertăți „ține-minte”! Și numai după făgăduințe sărbătorești, după semne vii de pocăință, să-i scoatem de sub analema națională!

Unele-altele.

Stafia războiului

Își rînjește de nou fiorosul chip asupra Europei, încă mai înfricoșat decît o făcu în toamnă, cînd, zburînd cu tăciunile aprins în mână, dele foc numai unui colț al Europei.

Acum să pregătește a aprinde întreg coperișul clădirei uriașe adăpostitoare de popoare ce să zice Europa!

Ci-că Germania are gînd să atace pe Franța mai repede decît s'ar crede, — până n'are vreme Rusia a să pregăti bine, c'apoi, răpunînd cumva pe Francezi, să se poată întoarce cu toată puterea asupra Rușilor!

România și-a chemat acasă pe toți supușii sei obligați la miliție cari să aflau prin Bucovina.

Tot alîtea semne rele.

Comitetul național

a ținut în 12 și 13 Ian. n. sedința în Budapesta, fiind de față aproape toți membri comitetului.

S'a ales o comisie de 10 înși care să stee statornic în Pesta până la altă hotărîre, fiindcă zilnic vin nainte trebuințe, de a lua hotărîri în aceste zile pline de neliniște și primejdii.

A hotărît reluarea luptei mari pentru votul universal căci în planul de lege Tisza-Lukács vede făgăduirea ori-carei îndreptări a poporului la dreptul cel mai sfînt unui cetățean.

Glas rusesc...

Rusia iar atrage luarea aminte a României, că ținta mare a politicii ei nu trebuie să o caute prin vecini pe la Bulgari, ci aiurea!

— Și cere ajutorul României contra Turcilor.

Marele ziar rusesc „Novoja Vremja” vorbind de nou despre România și încercătura dintre ea și Bulgaria, scrie printre altele:

România ar avea dreptul moral să ceară îndreptarea graniței numai atunci, cînd ar da statelor întovărășite un ajutor faptic contra dușmanului lor comun. Că firguelile de pace (cu Turcii) să urmează, dar războiul nu e terminat! Și bunul mers al pertractărilor de pace, afirmă într-o anumită măsură și de ținuta pe care o va avea România.

„Dacă însă ea (România) își va îndrepta armatele contra Bulgariei sau mai drept zis asupra statelor balcanice întovărășite, dînsa va ușura mult starea împărăției turcești și va sili pe cei întovărășiți să se lăpede de unele din fructele victoriilor lor de până aci”.

Care va să zică îndată ce România ar ridica sabia, Bulgarii și soții ar fi siliți a-și slăbi cererile față de Turci (a-și lăpăda o parte a fructelor victoriilor lor, cum zice gazeta rusască). Care ar fi acele fructe? Sigur Adrianopolul cel după care atîta îi lasă Bulgariei gura apă! Și Turcia ar fi mult ușurată prin întervenirea României. Ce altă va să zică asta, decît că Bulgariei i-a fost, și îi este, foarte prețioasă starea pe pace a României, e cît un ajutor faptic ce i-s'ar da! Atunci de ce nu recunosc și aceea, că pentru un astfel de ajutor i-se cade aceea ce cere? Că de s'ar mișca România, Bulgaria ar perde îndată Adrianopolul cel mult aliat, ori și mai mult, — și totuși negreșit ar perde și Silistra cea cerută de România. De ce n'ar da de bună voce Silistra pe care și așa ar perde-o, dîndu-i-se puțința a cîștiga Adrianopolul cel de patru ori de prețios? Foaia rusască, ca și Bulgarii, recunosc adevărul de jumătate, — iar urmările din el nu le trag și nu le recunosc!

„Din potrivă, — urmează foaia rusească, — dacă România ar fi din partea aliaților (Bulgarii și soții) atunci ar avea dreptul nu numai la recunoștința (mulțumita) lor, dar și la o răsplată dreaptă!

„Ori cît de slabă ar fi flota a de războiu a României, totuși ea ar putea juca un rol folositor în cazul că războiul ar începe! Tunurile românești de pe corăbii, ar putea bate spatele pozițiilor (așezării armatelor) turcești dela Ceatalgea, și așa ar putea ușura însoșiților ajungerea la ținta lor!

„Dacă România ar lua parte la o asemenea lucrare, aceasta i-ar da tot dreptul să nădăduiască cîștigarea Silistriei și lărgirea graniței dobrogene cum o cere”.

Cu alte cuvinte foaia muscălească invită pe România să ajute Bulgarilor, căci li-i frică că la Ceatalgea (un șir puternic de întărituri duple, așa că dacă ai răzbit a lua un rînd de guri de foc, te așteaptă altele la spate), unde Turcii, uite, avură răgaz și să se întărească cu armate

proaspete, — la această Ceatalge își pot rupe dinții! Și ar fi bun un pic de ajutor românesc, care să scoată pe Bulgari din nomol, cum scoaseră pe Ruși la 77 la Plevna!

„O asemenea faptă, zice glasul rusesc, nu numai că ar ușura împlinirea dorințelor românești, dar ar da și o trainică asigurare întregului viitor național al României!

„Intr'adevăr. Chemarea națională a României, nu este să cîștige Silistra, căci Bulgaria nu nutrește nici un fel de planuri de cucerire pentru Dobrogea. Chiar cea mai largă îndeplinire a dorințelor românești în această cale, nu va apropia cu nici un pas intruparea marelui meniri naționale românești, adică: unirea celor trei și jumătate milioane de Români de sub jugul austroungar!

„A nădădui refacerea României prin propriile sale puteri, ar fi, vădit, un vis deșert. Ea ar putea nădădui intruparea idealului seu național, numai cu ajutorul vecinilor!

„In tovărășie cu statele balcanice, România ar fi pe totdeauna asigurată de stăpînirea asupra Dobrogei; pe lângă acestea, năzuința ei firească de a-și întregi granițele ei apusene (spre Ardeal), ar găsi consimțirea și ajutorul deplin al obștei rusești.

Numai între astfel de împregurări România de azi, ar putea ajunge a fi România ce ar trebui să fie:

„Cum va folosi guvernul românesc creditele votate (cele 150 milioane) de corpurile legitime, nu știm. De ar apuca drumul cel drept, el ar putea pregăti poporului românesc frumos viitor național. Dacă însă guvernul va căuta să intrupeze cu ele un scop apropiat și alții de mic (ca luarea Silistrei și a unei fășii de pămînt), atunci prin asta va îngloba pe România într'o mocirlă politică, din care nu va putea ieși!

Politica românească, cu toate clătinările sale, nu a făcut până acum pasul hotărîtor. E acum la răsîmpție. De Dzeu să aleagă drumul care duce la intruparea marelui Românii!“

Adecă: O mijie de cuvinte frumoase, dulci, ademenitoare, zugrăvitoare de viitor și a de mare, — cari de n'or prinde, apoi iacă la coadă și o îndesată amenințare!

Alt glas rusesc.

Un alt mare ziar rusesc, „Petersburgakia Viedomesti“, e de altă părere privitor la cererile României, decît alte soațe ale sale. Acest ziar are curagiul a recunoaște pe față, că da, România are drept a cere ce cere! Iacă ce spune acest ziar printre altele:

„După cele mai nouă știri, România mobilizează (își pune pe picior de războiu) o mare parte din puterea sa militară. Pentru trebuințele armatei, dieta română a votat 150 milioane Lei. România cere orașul Silistra și linie de pămînt

pămînt până la mare, care face vreo 3000 kilometri pătrați, — care e socotită de ea ca neapărat trebuincioasă ei pentru asigurarea unei bune paze a Dobrogei. După cum să vede însă, Bulgaria nu e aplicată a îngădui României locul cerut.

„In timpul de față România să înfățișeze ca statul cel mai bine înarmat în Răsăritul Europei (peninsula balcanică). Ea poate ridica cinci corpuri de armată regulată cu 170.000 de oameni, apoi 5 divizii de rezervă de 85.000 oameni, — adică 250.000 soldați. Aducînd la asta cele 10 regimente de călărași și alte rezerve, România poate scoate de tot 400.000 de ostași cu 576 de tunuri!

„Insușirile militare ale soldatului român sunt mulțumitoare. Flota militară (armata de corăbii) română stă din 31 vase. In felul acesta însemnătatea militară a României e de prețuit, și starea ei de o parte în decursul războiului, de sigur a fost un lucru hotărîtor asupra izbîndelor statelor balcanice însoțite, — cu toate că dacă ea lua partea Turcilor, nu avea nici un folos real, (dar nu avea nici Bulgarii și soții lor nimic!).

„In timpul de față o lărgire de hotare a României ar fi oarecum neapărat de lipsă și în binele paciniceii compene între statele din Balcani.

„Bulgaria ar trebui să mulțumească pe România, mai cu samă dacă va primi părți în Macedonia, pentru ca astfel să ajungă a ținea legături de bună-vecinătate.

„In clipa de față România e foarte firească să ceară creșteri de hotare, mai ales pentru că aflîndu-se ea încungiuată de popoare slave și germane, nu să va putea întinde.

„La miază-zi Bulgaria formînd cu totul altă lume de oameni, îi pune o stavilă peste care nu poate trece. Din pricina asta ea (România) are foarte mulți sorși de izbîndă a să mări spre Apus, în Transilvania, unde 4 milioane de Români sufăr jugul unguresc.

„Interesele (folocsele și trebuințele) României fiind cu totul altele ca cele ale Austroungariei, România în chip firească să va apropia de statele balcanice și va intra în alianță (însoțire) cu ele.

Dar lucrul acesta trebuie numai decît să fie premers de îngăduințele pomenite din partea Bulgariei.

„Apropierea României de alianța balcanică cu mijlocirea Bulgariei prin îngăduințele din partea acesteia, ar depărta pe România de Austroungaria, și ar îndemna-o să între în însoțire (cu Bulgaria și soațele ei), ceea-ce i-ar mări mult însemnătatea și puterea!

„Din punctul acesta de vedere, ar fi foarte de dorit, ca Bulgaria să mulțumească cererile foarte drepte ale vecinei sale din sus!“

Adecă cugetătorii ruși toți conglăsuiesc în a mărturisii, că România e stat însemnat și au trebuință de ea în planurile lor mari viitoare, și îi află și ei rosturi mari și ademenitoare, — doar că unii cer să se dea România pe partea lor așa de dragul visurilor viitoare, alții ar fi în stare a-i împlini chiar acum ori-ce cereri, numai s'o vadă aplecîndu-se spre ei!

PACEA, TRAGE DE MOARTE!

Trimișii turci nu să pot înțelege asupra păcii cu Bulgarii și soții lor. — S'au despărțit fără bun sfîrșit. — Trebuie să se dea iară curs liber tunurilor, ele să cerce a limpezi „dreptul“ celor împetricinași.

Acestea sunt în puține cuvinte știrile cari s'au dat lumii la începutul acestei săptămîni, — spre marea mirare a lumii, care nădăjduia ca doară-doară să capete odată știrea de pace, care să ușureze sarcinile ce le simt și până acum statele înarmate și obștea întregă! Dar nu! Ci știri cît mai rele!

Turcii nu lasă Adrianopolul, și să pare că au și ei nădejde în aceea, că dacă România nu să poate înțelege cu Bulgaria, ci să iscă și între ele războiu, atunci Bulgarii, trebuind să-și împartă puterile, nu numai că nu vor putea lupta înainte, ci vor fi chiar în primejdie a perde și ce au cîștigat! Ei, Turcii, cum nu mult mai au de pierdut, să leagă acum de ori-ce paiu al nădejdi, care le făgăduiește noroc cît de cît.

Iacă știrile moi nouă:

London, 14 Ian. — Conzulul Grey voinde a face o mijlocire între partidele războite, Turcii i-au zis:

— Dacă cei întovărășiți nu-și schimbă cererile, apoi nu numai că nu mai pertractăm, dar și șederea noastră aici e de prisos.

Bulgarii la rîndul lor spunea: Nu credem că ambasadorii (trimișii marilor state) cari să află și ei în Londra, să fie de părerea Turcilor, căci atunci vom părăsi îndată London-ul.

Berlin, 15 Ian. Marile puteri pregătesc o scrisoare la olaltă, pe care s'o înainteze guvernului turcesc, cerîndu-i cu toatele împreună, ca de dragul Adrianopolului, să nu mai facă greutăți păcii!

Constantinopol. — Va fi conchemat marele sfat național, fruntașii neamului din toată împărăția, — ca acela să hotărască despre soarta păcii ori a războiului. Acest sfat numai rar de tot să conchiamă, în ajun de întîmplări mari. Inainte de 1877, în preajma războiului cu Rușii, a mai fost conchemat.

Viena. — O telegramă din Petersburg spune, că guvernul rusesc a dat de știre celorlalte puteri, că dacă războiul începe de nou (între Turci și aliații ei, Rusia, nu mai stă deoparte!

Petersburg. — Ministeriul rusesc de războiu a comandat la fabricile din țară 116 mașini de zburat, cari să fie gata cît mai curînd. Unele din ele vor avea pe sine mitraileze (mașini de pușcat).

Paris, 16 Ian. — Ziarul „Libre Parol“ aduce o telegramă, care spune, că Germania ar avea de gînd să atace cît mai curînd și cu toată țaria pe Francia, — ca doară sfîrșește repede cu ea, — spre a să putea apoi întoarce cu toate puterile contra Rusiei!

Incordarea dintre România și Bulgaria.

Diplomații vorbesc de pace între cele două state. Dar lor nu le poți crede. Semnele vorbesc de ceva mai rău!

Sofia 14 Ian. — Gessov, ministru președinte bulgar, a zis: Nu e cu neputință să regulăm lucrurile cu România pe cale pacinică.

București. — După știri primite aici, Bulgaria e învoită a da României din Dobrogea bulgară o fașie de pămînt cu 18 sate, dar Silistra să-i rămînă Bulgariei, care însă s'ar obliga a dărîma toate întăriturile (forturile, gurile de celate). Dar România zice că ține la Silistra tocmai fiind cetate întărită, și așa bun punct de pază spre Bulgaria!

București, 15 Ian. — De două zile lumea, mai ales la orașe, e foarte așîțată, căci știrile de războiu să țin tot mai la față, și fiindcă foile liberale (a partidului din împotrivire) cer cu țarie războiul! Conducerea militară a gătat pregătirile de războiu a alor două corpuri de armată.

Londra. — Ziarul „Times“ află că România era să cuprindă zilele astea cuadrilaterul (colțul în 4 dungi al Bulgariei spre Dobrogea română). Dar puterile mari au întervenit să-și mai amîne hotărîrea, ca să nu dea privilegii și la alte încăerări!

București. — Dacă va izbucni războiu cu Bulgaria, să va forma în capul țării un guvern în care vor avea loc ministri din amîndouă partidele, pentru ca prin asta, ori-ce așîțare pe cuvînt de partid, între locuitorii țării, să înceteze. Să fie toată țara numai o tabără, ca un singur om!

Rusciuc (Bulgaria), 15 Ian. O poruncă dela comanda militară a îndrumat pe toți bolnavii de prin spitale, cari s'au intrămat mai bineșor, să plece îndată la trupele lor. De asemenea s'a dat poruncă, ca regrușii anului 1913, așentași acum o lună numai, să fie porniți la trupele lor pe cîmpul de luptă.

Sofia. — Mari ziare bulgare spun, că un războiu între România și Bulgaria, e peste putință, pe cuvîntul, că România, stat luminat, nu poate ataca Bulgaria acum cînd armatele ei nu-s acasă, ci-s duse în drum greu. Asta ar fi ca și cum tu ai merge să pui mîna pe lucruri din curtea vecinului atunci cînd el lipsește de-acasă! Asta ar fi un „banditism!“ strîgă înțepași Bulgarii.

Cernăuți, 16 Ianuarie. — Supușii români aflători în Bucovina, au primit poruncă să plece îndată toți acasă, cari au datorințe față de armată!

Viena. — România a comandat 30 mașini de zburat cari trebuie să fie gata până în sfârșitul lui Februarie!

1913.

— Ce a lăsat după sine 1912. —

Ziarul „Drapelul“ din Lugoj, scrie de Anul-nou un articol, în care face o privire asupra anului trecut și o dare cu socoteala că oare cum va fi anul ce începem 1913. Făcând aceasta, zice, vrînd-nevrînd ne pică în minte zicala lugojenească: „Rău să vede, rău s'aude, fîcior cine-o scăpa“!

Anul 1912, — zice, — pentru noi Românii înseamnă o stare pe loc, ca să nu zicem chiar o zdrobire peste tot. Pe toate tărîmurile ne-am înfundat.

În cele politice o ducem rău; și în afară de „împăcarea“ din lăuntru a alor noștri, chemați să conlucre pentru binele poporului, — nu avem de scos la iveală nimic îmbucurător. — În cele economice-bănești, vedem numai zdrobire. — Pe teren bisericesc-școlar întîmpinăm greutăți nesfîrșite din partea celor ce ar fi chemați să ne-ajute.

S'a înființat episcopia gr.-cath. maghiară. Intregirea gimnaziului dela Brad nu s'a făcut nici anul acesta. De școalele populare vor să ne despoaie de tot. În cele culturale-sociale nu stăm mai bine.

Pe toate terenele o stricăciune, care numai bine nu poate să tragă după sine.

Anul viitor 1913. doar ne va scutura de moleșala ce amenință să ne cutropească, și trezînd toate puterile noastre fizice și morale, să le punem pe acelea întîi în slujba binelui obștească și apoi al celui al singuraticilor!

Așa să fie!

Sașii

și legea cea nouă de vot.

Deputatul sășesc Gastav Gätz a spus cătră redactorul unei foi mari din Pesta, că cu legea cea nouă de vot, nici ei nu sunt mulțumiți! Doar că pricina nemulțumirii dragilor noștri concetățeni, e alta decît a celorlalți nemulțumiți din țara toată.

Românii, Slavii, Sîrbii și Ungurii mai iubitori de popor, apoi toată muncitorimea din țară, sunt nemulțumiți cu legea lui Tisza-Lukács fiindcă dă prea puține drepturi poporului, grosului cetățenilor.

Sașii sunt nemulțumiți pentru-că ci-că îi dă prea multe drepturi!

Ei anume nu să uită la cum stau lucrurile în toată țara, ci la aceea, că după noua lege, Românii din Ardeal, deși nu capătă atîta drept cît li s'ar cădea, dar tot capătă mai mult decît au azi, iar prin asta vor ajunge în anumite cercuri a fi mai tari decît Sașii și a le lua, poate, unu ori două din scaunele de deputat ce le au azi. Și de aceea dau din mâni și din

picioare, că — prea e liberală legea nou plănuită!

E ceva nespuse de urit în aceeași ținută a politicilor Sași. O pizmă vrednică de despreț. Iși arată prea de tot inima rea ce o au pentru noi!

200 milioane

au înghițit pregătirile militare pîn'acuma. Ce va fi de-aci încolo încă?

În întîile zile ale anului de față s'au întrunit în Viena miniștri austrieci și Ungari, și au primit darea de samă a ministrului obștească de războiu, care le-a arătat, că numai cu pregătirile ce s'au făcut pîn'acum, s'au cheltuit în cele din urmă 2—3 luni ale anului trecut peste 200 milioane coroane! Și doar nici nu s'au început pregătirile cele mari. Cînd și acelea să vor face, — de nu s'o putea facepace, precum nici nu prea este nădejde să se facă, — atunci fiecare zi înghite 4—5 milioane peste cheltuelile obicinuite ale armatei! Iar adevăratul războiu, îndoit pe-atîta! — Iaca de ce e o groaznică plagă pe țară un războiu!

Sprijinul Rusiei.

Un ziar din Pesta, B. H., ține a fi aflat în Rusciuc un om de toată încrederea, care să-i arate după datele din portul (stația de corăbii) de pe Dunăre a aceluia oraș și dela trenurile de acolo, că ce ajutoare a trimis și trimite mereu Rusia Bulgariei și Sîrbiei, în vederea războiului ce au să poarte, și care poate că iar va începe îndată ce timpul greu de iarnă îl îngăduie.

Iacă ce spune acel om de încredere, despre ce a trimis Rusia numai din Decembrie încoace, așadar de cînd să încheiasse armistițiul (incetarea focului armelor):

Bulgariei i-a trimis în 8 Decembrie prin Rusciuc (duse pînă acolo pe vase ce vin pe Dunăre) 4000 de lăzi de gloanțe și 25 milioane franci în aur. În 14 Decembrie 12.500 de lăzi de arme, muniții (gloanțe) și îmbrăcăminte; în 15 Decembrie 30 tone de haine de tot felul, 6 tone lucruri pentru îngrijirea răniților, 4 tone albituri; în 16 Decembrie 450 cai; în 17 Decembrie li-a dus, după mărturisirea chiar a foii oficiale bulgare: 3 coloneli (oberști) ruși, 4 ofițeri de stat major (de ștab), și 32 ofițeri mai înalți, înștiințați toți ca „voluntari“ ce vreau să slujească în războiu în armata bulgară; în 20 Decembrie 1000 de Cazaci (călărași) și tunari ruși, ca „voluntari“ pentru Bulgaria; în 24 Decembrie, tot prin Rusciuc au trecut pentru Bulgaria 1500 lăzi cu muniții, haine și albituri; în 25 Dec. 28 de tunuri grele fabricate în Franca! Acestea au fost aduse pe mare și date pe fărîm la Dedeagaci, a-

proape de Ceatalgea, unde au lipsă de ele!

Sîrbia a căpătat pîn'acum următoarele lucruri: În patru rînduri voluntari, în deosebi lunari, de fiecare dată cite 1500 oameni; cîțiva ofițeri de stat major și tehnici buni la întăriri de cetăți.

Așași ajută Rusia pe frații ei din hotare streine, în năzuința lor de a să scutura de jug străin și spre mărire națională!

Că statele întovărășite au nădejde încă de războiu, să vede și din faptul, că, pe lîngă cele primite dela Ruși, Sîrbia și-a mai comandat acum mai nou 2 mașini de zburat tip Fahrman și 2 tip Bleriot, — apoi mai multe milioane de patrone de pușcă și de tun, și altele, dela fabrici din Germania, Franca și de unde numai le poate căpăta mai repede!

Au mîncat bureți.

— Un copil de 14 ani, prins ca „agitator“!...

Celîm în foile maghiare dela 15 Ianuarie următoarele:

Ni-se scrie din Szabadka: Numărul agitatorilor (afișătorilor la ură asupra nevinovaților maghiari), prinși în timpul mai nou în partea de jos a Ungariei (printre Sîrbii vecini cu Sîrbia), a sporit ieri cu unul nou, cu un copil de 14 ani. Pe copil îl cheamă Sava Pility, și după scrisoarea judeului cercelător, e vinovat de „afișare contra națiunii maghiare“.

Afișarea s'a înfîșurat în comuna Mohol, unde copiii de ungar s'au jucat de-a războiul cu copii de sîrb în uliță. Copiii s'au pus în tabere după neam, ungurii de-o parte, Sîrbii de alta. În decursul „luptei“ copiii de ungar au bătut pe Sava Pility, care a început a plînge și a amenința așa pe Maghiarii biruitori:

„Stați voi numai, Unguronilor, că ajungeți voi și voi așa! Vă strîng pe voi de gît cînd vor veni frații noștri din Sîrbia. Și aia nu-i departe, și vă curățim noi atunci de pe fața pămîntului.“

Un copil de ungar a spus vorbele astea acasă; cei de acasă au înștiințat pe gendarmi, aceștia au prins și arestat pe Pility Sava și l'au dat pe mîna procurorului, paznicul statului. Acesta umblă acum să afle că dela cine au auzit copilul acele vorbe, ca apoi contra aceluia să pornească procesul, de unde nu, îl ține în ghiare pe copil și își prinde mintea cu el!

Oamenii ăștia au mîncat bureți, drept că nu de cei mai aleși, ci de cei nărozi, — dar vorbă e, că au mîncat!

Cum au fost prostiți niște alegători fără carte!

Nu este lucru mai vrednic de osîndă, decît să tragi pe sfoară, să înșeli, în lucruri mari pe eamenii

nepricepuși, fără carte, fără lumină. Cu toate astea însă să află și de aceia destui, mai cu seamă între suljbașii administrației, cari își bat joc de nepriceperea bieților oameni (cînd sunt Români mai alese), și-i poartă cum vreau ei. Iată aci o pildă bine de ținut minte.

Lucrurile pe care le povestim mai jos, au eșit la iveală așa, că înșiși vinovații le-au povestit făcîndu-și ris de ele. S'au petrecut în comitatul Biborului, în țara contelei Tisza, cu niște săraci de Români din un sat pușin luminal. Anume un solgabirău a auzit că alegătorii români dintr'o comună a cercului lui, nu voesc să voteze cu candidatul de deputat, al guvernului. După-ce s'a gîndit un pic, a zis solgabirăul cătră niște prieteni de ai lui:

— Lăsați numai pe mine, și veți vedea voi, cum or să voteze Valahii după posta inimii noastre. Mi-a venit mie un gînd bun...

Și luînd cu sine doi jandarmi, solgabireul s'a dus în satul cu pricina, și a citat — în numele legii!, pe oamenii mai de frunte la cancelaria comunală. Nu ștau bieții Români ce năpastă a căzut pe capul lor, Dar abea după ce intrau în cancelarie, îl apuca groaza. Căci și era de speriat ce se vedea acolo. În casa cam întunecoasă ședea la masă domnul solgabirău, iar de-o parte și de alta a lui stăteau, cu puștile 'n spate, împănajii. Înaintea lor pe masă rînjea un cap de moarte, o scofirlie îngrozitoare, așezată între două lumânări aprinse, a căror pară să răsfrîngea în baionetele jadarmilor. Și pe care cum intra, îl prindea solgabirăul cu glas gros și cu asprime:

— În numele Majestății Sale Regelui, te osîndesc la 3 ani robie pentru afișare împotriva statului!

Oamenii să înfricoșau de moarte, să rugau de milă.

— Dacă voiți să scăpați, zicea solgabireul — puteți cere iertare dela guvern. Spuneți-mi mie, și eu voi da rugărilor voaste guvernului, îndată ce vor trece alegerile.

Toți cei osîndiți s'au înștiințat să se să se roage de milă la guvern. Și firește toți au votat cu omul stăpînirii, care a și fost ales. Iar domnul solgabirău să laudă la un pahar de bere, cu isprava făcută și-și bate joc de „Valahii cei proști și cu păr pe limbă“. Și nu știe ticălosul, că a făcut una dintre cele mai murdare fapte, pentru care între oameni cu inima și cu capul la loc, și într'un stat cîrmuit după legi drepte, ar fi trebuit pedepsit aspru.

Dar și Românii noștri sunt de vină, căci dacă ar ceti și ar mai învăța cite ceva, sau macar ar asculta de conducătorii lor, nu i-ar putea bașjocuri ori-ce solgabirăiaș, ud la nas și pe după urechi.

Pentru dreptul limbii!

Din pildele altora.

— Nemții de dincolo de Dunăre și Sașii din Brașov pentru limba lor. —

Cu câtă mîngăiere și cu ce nădejdi înflorite pentru trezirea poporului nostru la drepturile lui am celît despre hotărîrea bărbătească și românească a Sincelenilor pentru dreptul limbii lor la comună! Ce bucurie îndreptățită ne cuprinde, cînd vedem că sunt tot mai multe florile acelea, cari vestesc apropierea primăverii naționale și pentru Români din Ungaria!

Pentru a arăta că noi nu suntem singuri în lupta pentru drepturile limbii noastre, vom înșira cîteva fapte de-ale altora.

Iacă o știre venită dela Nemții de dincolo de Dunăre, din comuna Burgohegy. In comuna aceasta trăesc numai Nemți, dar stăpînii noștri nu știu cum ar face să scoală din ei Unguri. Firește că înainte de toate s'au gîndit la școală, ca prin ea să înceapă maghiarizarea. Astfel s'au îngrijit ca să ajungă în Burgohegy un dascăl pe placul lor, care să învețe copilașii numai în limba statului, cum zic ei. Dar scaunul școlar din comună fiind școala comunală și stînd sub porunca conducerii comunei, a dat poruncă învățătorului: că să învețe pe școlari scrisul, celîtul și socotelile mai întîi în limba nemțească, și apoi — va mai fi și ea pe urmă vreme și de ungarie. Dascălul a făcut arătare la inspectorul de școale, dar scaunul nu a voit să asculte nici de inspectorul. Astfel au ajuns lucrurile la comisia administrativă a comitatului, care a înlăturat din slujbă scaunul școlar și a pornit cercetare împotriva fiecărui membru în deosebi.

Ei, dar Nemții mei nu s'au speriat, fiindcă nu are nime ce să le facă, — și pentru că nu se află nime în satul lor care să primească a fi în scaunul școlar în locul lor, și să vrea limba ungurească înaintea celei nemțești.

— Altă comună cu Nemți mulți, dincolo de Dunăre și aceasta, este Neusiedler ul. Oamenii de aici au înființat încă acuma sunt 15 ani o bancă, și nepriceperea lor i-a făcut ca numele, pecetea (sigilul) și limba de protocol, să le facă și să le poarte la bancă numai ungurește. Dar un păcat este într'adevăr păcat mare atunci, cînd cel care-l face, stăruiește în el și după ce-i arăți că a greșit. Și astfel Nezsiderenții, ca să-și descarce sufletul, au hotărît în adunarea generală a băncii, ținută de curînd, că limba protocolului de acum înainte va fi și cea nemțească, precum și pe sigil scrie iarăși și nemțește. Ba chiar și la tribunal au trimis, ca să însemne banca lor și cu numele ei nemțesc, așa: Neusiedler Sparskassa. Iar Ungurii au luat la cu-

noștință, scrișnind din dinți de ciudă și necaz, că — se trezesc și Nemții la drepturile limbii lor!

— Dar vecinii noștri, Sașii? Prietini cei buni ai Ungurilor, cari luptă împotriva noastră cu toate prilejurile, ce fac ei cînd este vorba de ce li-se cuvine lor? Iată, la întrebarea aceasta a răspuns orașul Brașov, cel în care mai mulți locuitori sunt Sași...

Anume, orașul Brașov a dăruit guvernului un loc, pe care să se zidească un palat cultural, adecă o casă de celît, de teatru, de gimnastică și de alte lucruri cari au de a face cu cultura. Dar dania aceasta, — a zis orașul, — numai așa o facem, dacă ni-se asigură dreptul de a juca teatru în noua clădire și în limba nemțască și în cea românească! Statul însă a cumpărat și el o clădire și un loc cu o sută optzeci de mii de coroane, și a trimis vorbă, că-l schimbă bucuros pe acesta cu cel dăruit de oraș, numai brașovenii să nu mai ceară ca să aibă și limba nemțască și românească drept în „palatul cultural“. Nu-i vorbă, limba noastră ar fi vîndu'to Sașii bucuros, dar era în joc și limba nemțască. Și astfel nu au primit tîrgul imbiat de Unguri, și mai bine s'au lipsit de frumoasa sumă de o sută optzeci de mii de coroane, decît să-și dea dreptul limbii lor! Căci Sașii bine știu, că nu sunt destui bani pe lumea asta, ca să poți cumpăra cu ei limba unui popor!

Și să vă însemnați bine, Românilor, că lucrul acesta s'a înfîplat într'un oraș, ai cărui Sași au dat de bunăvoie un cerc de deputat jidanului Szierényi. Va să zică într'un loc, în care tîrgurile sunt obicinuite, în care mîndria de neam a mai slăbit la Sași, în care frica de Români este foarte mare. Și cu toate acestea — nici Sașii din Brașov nu au primit o tocmeală stricătioasă limbii lor!

Pentru ce cresc dările?

— Banii statului aruncați pe fleacuri și oamenii fără lucru. —

Nu cred să mai fie țară pe lume, în care dările să fie atît de mari, ca la noi. Plătăm, bieții de noi, darea la stat, aruncurile comitatului și ale comunei, cari în multe locuri sunt mai grele și mai mari decît cele ale țării, plătăm de neșpelim, — și ne întrebăm: Oare unde curge gîrla asta de bani, de nu să mai satură cu ea? Și iată, din cînd în cînd descoperim cîte un lucru de-al cîrmuitorilor noștri, care ne arată ce pradă netertată fac ministrii — și alți slujbași de stat — cu banii noștri cei greu muncii. Vom înșira și acum două fapte de acestea, însoțindu-le de luminările trebuincioase, pentru ca celi-

torii noștri să vadă — încă odată! — ce guvern pune la cale soartea țării.

1. Ministrul învățămîntului public, contele Ioan Zichy, a numit încă în luna lui Septemvrie, anul trecut, 37 de învățători de stat, ca să slujască în felurite sate din comitatul Trencin. Dascălii aceștia însă pînă la Crăciun nu au făcut altceva, decît — s'au preumblat, învîrtindu-și bețigașul, pentru că școlile la cari au fost numiți, sau nu au fost încă gata, sau nu au avut uneltele trebuincioase pentru a putea începe învățarea copiilor. Astfel de dascăli, fără școală, dar cari trag plată dela stat, mai sunt în alte comitate, — iar unii dintre ei și acum să plimblă, sau să dau pe ghiață.

Tîlcul acestei fapte a domnului ministru nu este greu de aflat. In comitatul Trencin locuesc aproape numai Slovaci, cum ar fi bunăoară Români în comitatul Hunedoarei sau al Făgărașului. Ca și pela noi, și acolo ministrul a închis școlile slovacești, ca să-i silească pe Slovaci să învețe ungurește, dar bani și vreme, ca să facă altele — de stat — nu a avut încă, și astfel copiii stau fără să umble la școală. Căci — gîndesc domnii dela stat — ce pagubă mare că rămîn proști Slovaci, dacă învață Ungurii? Numai dascălii lor să capete leafa, apoi și dacă nu lucrează pentru ea. Va veni ea vremea, cînd vor fi dascălii aceia „patrioți“, și pentru asta guvernul face ori-ce.

2. Al doilea lucru netrebnic, păgubitor chiar, pornește iarăș dela ministrul învățămîntului. Anume, o mare tipografie ungurească scoate o carte acum, foarte scumpă, de-i zice *Lexicon*. Prețul unei astfel de cărți este 280 de coroane. Ministrul cultelor și al învățămîntului a hotărît să cumpere lexicoane de acestea în preț de aproape cinci sute de mii de coroane, ca să le împărțească pe la școlile de stat. Sfatul ministrilor a primit și el hotărîrea aceasta, și astfel să aruncă zadarnic o jumătate de milion de coroane din banii statului.

Aici este mai greu să ghicim pricina pentru care să face risipa aceasta cu banii tuturor cetățenilor. Căci nu știm și nici nu putem să credem, că ministrul să facă treaba aceasta pentru vr'o prietenie sau rubedenie cu cineva dela tipografia lui Révay. Dar cartea aceea este rea foarte slabă. Pe noi, pe Români, ca și pe celelalte naționalități din Ungaria, ne înjură și ne descrie mincinos și cu răutate. De eroii noștri își bate joc, de scriitorii noștri spune lucruri neadevurate, iar pe Români cei slabi îi laudă și îi dă ca pilde vrednice de urmat. Doar nu va fi avut de gînd domnul ministru să ferească școlile cu lexiconul acesta, pentru că să învețe copiii de mici cu tradarea de neam este lucru bun și că a lucra bine și mult pentru poporul din care faci parte — este a nu și-l iubi!

Știe bunul Dumnezeu, dar la stăpînitorii noștri poți bănuî ori-ce prostie cînd e vorbă de popoarele nemaghiare. Ei fac și ce și-se pare cu totul nefiresc, numai ca să ne maghiarizeze. Astfel am ajuns să vedem cum să împrăștie banii țării pe cărți fără de nici un preț, și pe învățători de stat cari nu țin și n'au unde ținea școală, — dar cari odată vor încerca să facă Unguri din Slovaci și din alte nații.

Politica aceasta păcătoasă însă nu ar putea dăinui, dacă alegătorii noștri s'ar uita un pic, cui dau ei voturile la alegeri.

Cînd vă veți trezi, fraților Români?

Albania.

Din toată pricina războiului ce s'a deslănțuit asupra popoarelor din vecinătatea noastră, ori cît ai chibzui și ai cerca să vezi în viitor, mai cu seamă în ajungerea la deplină înțelegere între statele învrăjbite, nu iasă la iveală nimic mai curat, ca soarta Albaniei, care pînă acuma să chinuia sub jugul turcului păgîn. Să crede că e fapt împlinit, că Albania să ajungă stat neafîrnat, liber, de sine stătător, în rang cu celelalte state învecinate. Pentru ca și aceia, cari pînă acuma n'au avut prilejul de-a mai auzi una-alta despre această țară, să o cunoască cît de cît, dăm aci mai jos cîteva amănunte.

Hotarele Albaniei, cari o despart de celelalte țări învecinate, nu să prea pot hotărî. Ea cade în jos de Muntenegru, avînd spre sfințit Marea-Adriatică, spre răsărit două lanțuri de munți cărunți: Pînd și Saragh, iar în jos să mărginește cu Grecia. Ea stă din patru vilaiete (comitate) turcești: din Kosovo, Monastir, Scutari și Ianina. Are vre-o cîteva porturi de mare însămnătate în viața comercială: San-Giovanni di Medua, Cap-Rodoni, Durazzo cu întărituri grele și vechi Valona, Santi Quaranta, Butrinto și Preveza; acestea două din urmă au și întărituri puternice cătănești.

Albania cuprinde un loc de 35 mii kilometri, deci e mult mai mică ca Croația și Slavonia, (cari împreună fac 42 mii kilometri pătreți), sau decît Ardealul. Orașe strălucite și orînduite nu să află în Albania. Mai mult orașele neîngrijite, cu drumuri și străzi strîmte, cu case mohorîte și scunde. Cele mai de dai Doamne ar fi să fie orașe ca Scutari, Ianina, Ohrida, Tirana, Berat, Dibra, Corița și Elbassan. Dintre acestea cei mai mulți locuitori — 35 mii — să află în Scutari, iar cei mai puțini — 15 mii — în Elbassan. Durazzo, care e ocupat de Sîrbi, numără numai 6 mii locuitori, însă e plăcut, pentru-că are o înfățișare foarte frumoasă. De aci pornesc spre Tirana, Elbassan, Monastir și Ūsküb, drumurile cele mai îngrijite, cele mai bune, pe cari mulți călători străini le cercetează

și trec spre alte țări și mări. Durazzo are un port de mare bine-văzută, în care de multe-ori să abat corăbii și vapoare din toată lumea.

În privința locuitorilor, ea să aseamănă ceva cu Ungaria, pentru-că și ea să bucură de cele mai multe felurii de neamuri. Statistică oficioasă a felurilor de popoare în Albania nu să face, pentru-că Turcul nu cunoaște nici o naționalitate; el numai religia o știe, și după religie socotește și populațiunea stăpinită de el. Din însemnările unui învățat, Bianconi, Albania are 1 milion 930 mii de locuitori. După națiuni să împart cam așa:

mohamedani turci	—	22 mii.
mohamedani albanezi	—	260 „
albanezi ortodocși	—	110 „
(după unii 700 de mii);		
albanezi catolici	—	650 mii.
sârbi ortodocși	—	30 „
bulgari	—	20 „
greci	—	110 „
macedo-rom. ortodocși	—	190 „
jidani	—	11 „
figani mohamedani	—	12 mii.

Albanezii, cari să mai numesc și schipetari (copii de vultur) și arnăuși, cu toate că au în mijlocul lor o mișcare destul de mare cu negoțul, și o atitudine destul de dezvoltată cu felurite popoare culte și mai puțin culte din lumea întreagă, totuși nu și-au putut însuși o cultură mai înaltă, bunăoară, ca celelalte popoare din apusul Europei. Ei iubesc mult libertatea pentru care au făcut dese revoluții contra Turcilor, și după care să nizuiau în tăcere, așteptând numai ceasul binevenit pentru a se libera din robie. Și iată, că acum — în învălmășala asta de popoare învrăbite — le-a răsărit și lor soarele plin de lumină, dela care așteptau totul, dela care le veni mîntuirea. Ei sunt viteji în luptă și grei la armă; turcul toldeana le cîntea însușirea aceasta, moștenită dela străbunii, cari au avut multe de-a suferi și de-a învinge în decursul veacurilor pline de primejdii și foc. Le-a mai rămas încă de prin vremurile vechi și dreptul pumnului și datorința de răsbunare prin sânge, cu cari își pun la cale daraverile dintre ei, pentru apărarea bunurilor și a cinstei.

Cele trei clase de Albanezi, mohamedani, catolici și ortodocși, nu au aceleași datini, aceleași simțiri. Ei să deosebesc unul de altul atît de mult, încît nu se vede a fi toți următorii unui neam.

Albania să poate împărți în patru părți. O parte cade spre miazăzi aceasta formează vilaietul lanina, în care locuiesc *toscii*, adică „Albanezi dela miazăzi“. Dintre aceștia 220 mii sînt mohamedani, iar 110 mii ortodocși. Partea din mijloc a Albaniei face parte din vilaietul lanina și vilaietul Skutari. Partea aceasta e locuită de așa numiții ghegi. Spre meznoapte e partea a treia, care are la hotar Muntenegrul și riul Mollia. Aici locuiesc albanezii catolici, așa numiții mir diji și Malisori (locuitori de

munte). Cătră răsărit găsim a patra parte a Albaniei, care e alcătuită din vilaietele Koșovo și Monastir. În părțile acestea locuiesc Albanezi mohamedani.

Precum vedem, amestecatură de popoare încît vai de stăpînire ce o fi peste ele și-o vre să le facă dreptate.

Numărul total al Albanezilor curaji din toată lumea e cam 1 milion și jumătate.

(Cos.)

NOUTĂȚI

Zăpadă uriașă și ger. Dacă luna Decembre își bătu joc de noi, oblăduindu-ne și ea, ca și lunile înaintașe ei, numai cu ploii și tină, încît desnadăjduise lumea de așa vaec, și bieții economi nu-și puteau aduce nici acum în Decembre o parte a nutrețului rămas din toamnă în cîmp, că să îngloda carul în tină, apoi lanuavie (cel după calendarul românesc) veni să spele rușinea ce era s'o pună pe numele iernii Decembru cel ce se purtase ca un April uricios, — și aduse el lumii și țării iarna cea cu cojoc alb și cu ger ce face să scîrție zăpada sub picioare și să joace iepurii în cîmp și dinții în gură. De Duminică năntea Anului-nou a început să ningă și pe la noi și peste toată țara, ninsoare mare și grea, și peste ea și cu ea de-odată s'a pus îngheț mare, și acum ne aflăm în zile pline de iarnă iar Boboleaza românească va fi așa de strașnică, cum o vestește vechiul ei renume, care spune că la ea trebuie să trosnească lemnele 'n codri și petrele 'n drum de ger! Acum chiar așa e

Logodnă Dșoara Irinuja Fauru dl. Dr. Ioachim Tolciu, cand. de adv. — logodiți, Abrud, 30 Dec. st. v. 1912. Sincere felicitări!

Bunul obicei al răscumpărării feliicitărilor de Anul nou prin daruri pentru scopuri de binefacere, — s'a urmat astan cu bun sfîrșit. Partea cea mai mare o răscumpărărilor s'a făcut de data asta în folosul „Fondului ziariștilor români“. În Seliște, de pildă, pe lista dlui protopop Dr. Lupaș s'au daruit ca răscumpărări 110 cor. 50 fil., la Arad pe lista dlui I. Lenger 23 cor., la Bozovici pe lista dlui A. Simtion 56 cor., la Uioara pe lista dlui Em. Pop 12 cor., în Sibiu pe lista dlui C. Pop. 108 cor. Pe aiurea asemenea.

— La Hunedoara răscumpărările feliicitărilor de Anul-nou s'au făcut în folosul Despărțămîntului de acolo al Asociațiunii, dărîind:

Petru Șinea, Batiz, George Pop cite 4 cor; Dr. Ioan Popovici, Teofil Tulea, V. C. Osvadă, Dr. George Dubleșiu cite 3 cor; Valer Beșan, Petru Nicoara, Danil Mușă, Simion Chirca, Constantin Bozdog, Constantin Dima, Ioan Dima, Virgil Comșa, Romul Albu, Nicolae Macrea, cite 2 cor; Nicolae Tîntea și Iuliu Ilincea cite 1 cor.

Presara de Anul-Nou la Orăștie a fost făcută plăcută societății adunate în sala hotelului „Central“ prin producțiunea a cărei program l'am publicat în numărul trecut. Corul Reuniunii Meseriașilor nostri a deschis serata cu o duioasă colindă de Dima (Astăzi prorociile cîntată cu acurateță și simț. La spatele corului și la arișile lui, să vedeau pe scenă cei 40—50 învățăcei meserieși ce își așteptau darul binefăcător al Reuniunii. Indată după colindă, dl Adrian Cristea, președintele meseriașilor, a rostit o scurtă dar simțită vorbire, arătînd că societatea meseriașilor nostri, înțelegătoare de menirea însemnată ce o au în corul național meseriașii nostri, face tot ce poate ca să sporească și înalțe acest corp, și în acest scop dă azi mai multe ajutoare învățăceilor de meserii, a nume la unii, la cîți a putut din modestele mijloace ce i-au stat la îndemînă (60 cor. adunate cu o listă și 60 cor. puse dela reuniune) le dă de Anul-Nou îmbrăcăminte, și altora un semn macar al dragostei și ocrotirei, — în forma unui colăcel! — Cere în viitor sprijinul întregii obște pentru astfel de ajutorări! — S'au împărțit apoi indată vesminte la 7 învățăcei, iar la alți 46 colăcei, făcîndu-le tuturor o mare bucurie. A fost un fapt vrednic de toată lauda din partea Reuniunii meseriașilor nostri.

Corul a cîntat apoi a doua colindă: „Trei păstori“, de Dima, la fel de acurat și mișcător. — Dșoara Vasilca a cîntat apoi, cu cunoscuta-i voce dulce și puternică, o arie din Mignon, fiind mult aplaudată și primind un buchet de flori. — Dna Elisabeta Ciontea a declamat apoi, bine și cu mult sentiment, mișcătoarea poezie „La Icoană“ de Al. Vlahuță, care face un efect zguduitor. — La cuartetul dublu (4 dame și 4 domni) „Două inimi“ de Dima, damele au primit fiecare cite un buchet de flori, pe care l'au vrednicit cu prisosință, cîntînd și damele ca și domni, spre cea mai deplină mulțumire a ascultătorilor! Plină de haz a fost producțiunea dnilor Nicolae Oprișiu și Cornel Moldovan, reprezentînd pe un Român însoțit la drum cu un țigan, apoi o declamațiune comică a dlui Opriș. Au fost viu aplaudați. — A urmat duetul dșoarei Vasilca cu dl Dr. Nic. Damian, din „Șezătoarea“ de Breliceanu, amîndoi cîntînd foarte bine și siliți fiind a repeta o parte. — A venit iar corul și a cîntat cuceritoarea cîntare „Tricolorul“, din care, la stăruite mari ale publicului, a trebuit să repeteze înălțătoarele strofe de incheere. Corul a fost condus de dl dirigent de muzică A. Schmidt, care s'a dovedit și de data asta un distins dirigent și bun disciplinator al corului ce instruiască. Acompariarea la pian a tuturor punctelor cu acompaniare, a susținut-o tot dsa cu mare măestrie — A urmat Chinematograf, în firul cărnii s'a arătat și un chip

în care Regele Carol și Regina Elisabeta să vad ieșind dela biserică Metropoliei încunjuțați de lume mare. — A fost apoi joc de noroc, „tombolă“. La orele 12. Anul-Nou salutat de dl Dr. Beca. Pe urmă joc până 'n zori. — Meseriașii nostri pot fi veseli de reușita producțiilor lor.

Vi-om împlini cererea! Un cetitor al foilor noastre ne scrie:

„Să vorbește acum așa de mult de cererile României, de hotarele ei de azi și de cele ce și-le dorește prin îndreptarea ce cere la granițele Bulgariei, de „quadilater“ și de celelalte, — și noi nu prea pricepem ce-s acestea toate, că pe mape ce putem avea, nu să vad acestea. Cum ați dat în numărul de Crăciun mapa țării din josul Dunării și ne-ați luminat asupra hotarelor vechi și a celor nouă — va rugăm, de să poate, să ne dați și o mapă care să ne lămurească asupra cererilor dela granița din România Bulgaria“. At. VI. in Dr.

— Vom împlini cu drag această cerere a cetitorilor nostri, și, de să poate, chiar în numărul viitor al „Foi Interesante“ vom da mapa dorită, care va lumina deplin pe cetitorii nostri și-i va face să înțeleagă întreg rostul încordării ce amenință cu războiul între cele două țări.

Nu vin bani! În 10 Ian. 1915, comitetul conducător al comitatului Hunedoarei („comisia permanentă“ a lui), a primit între altele darea de samă a direcțiunii financiare despre încurgerea dărilor în luna Decembre a. tr. laca ce spune direcțiunea financiară:

Din darea de spirit au venit mai puțin cu 58.000 coroane, din darea de miliție cu 186 cor. mai puțin, din timbre (pe documente și procese) cu 20.000 mai puțin; din darea de consum pe carne cu 2220 mai puțin, din tutun cu 10'000 mai puțin, decît în Decembre a anului trecut.

Sfintele sărbători căzute (și Crăciunul și Anul-nou) tot pe mijlocul săptămînilor ce trecură una după alta, ne-au cam opăcit în scoaterea foilor la data veche, Joia, și ne-au făcut să le trimitem de aici Vinerea ori Sîmbăta, — între altele și cu scopul anumit, să n'ajungă prea iute năntea sărbătorilor, ci numai în ajunul lor. — Pe viitor vom rîndui lucrul așa, ca să ieșim cu ele iarăși regulat Joia, încît și la hotarele cele mai depărtate dela noi, să fie foile Sîmbăta acolo! Rugăm să să se iee spre binevoitoare știre.

Omorît la vînat! În 6 Ian. o societate de vînători din Hațeg, ieșind la vînat în pădurile dela Coroiști, — a avut pradă neașteptată și nedorită: a împușcat un cerb și un om!

Solgăbirăul dela Puj, Pietsch Lajos, era la un loc cu contabilul Rudolf Grossek, cînd iaca un cerb le vine năntea. Pietsch a tras asupra lui și l'a rănit. Dar cerbul a fugit mai departe. Pietsch s'a luat pe urma lui să-l afle. Grossek voia să meargă și el. Pietsch i-a zis să stee numai unde e, că nu-i iertat să-și părăsască locul! Dar după ce Pietsch a plecat pe urma cerbului, Grossek s'a luat și el pe altă cale încotro i-se păruse că a fugit

cerbul. Iaca la un loc în pădure îl vede! Să oprește. Pune pușca la ochiu și trage! În aceeași vreme trage și Pietsch din altă parte. În clipa următoare cerbul sare în lături, dar un strigăt plin de durere străbate pădurea de dincolo de cerb! Cei mai apropiați aleargă să vadă ce-i? Iacă nenorocitul Grossek căzut la pământ, în luptă cu moartea, pușcat de Pietsch! Zădarnice au fost ori-ce încercări de de a-i da ajutor. Acolo în codru și-a dat sufletul, — lăsându-și în cea mai cumplită jale și desnădejde soția tineră, cu care să cununase de abia jumătate de an! Solgăbirăul ci-că e și el așa de zdrobit de această nenorocire, că zace și el în pat.

Legare mai bună de tren între Hunedoara și Piști: Direcțiunea căilor ferate ungare va pune în mișcare dela 1 Mai 1913 încolo pe linia între Piști și Hunedora, și trei motoare (vagoane trase de motor, nu de locomotivă cu vapor), pentru dusul și adusul de persoane. Că azi prea e legătura rea între aceste două puncte fiindcă trenuri regulate și costisitoare, n'au de ce să umble prea des. Să va ajuta cu motoare, mai ușoare și mai fără cheltueli.

Spre știre.

Acesta e cel din urmă număr ce mai merge abonaților cu pachetul (5—10—20 sub o adresă) cari n'a trimis banii înainte pe 1913.

Cel pe a cărui adresă merg foile în pachet, să adune dela cetitorii ce țin foile, banii pe cel puțin jumătate de an și să-i trimită pentru toți de-odată și de-o formă, căci noi numai cu el, pe a cărui nume merg foile, avem de lucru, nu cu cei cărora el le dă foile.

Indeosebi lucru cuminte fac cel ce abonează multe „Foi Interesante” spre a le împărși între linețelul știutor de carte, care alte foi n'ar fi cetind.

MUNCITORIMEA

în contra legii de vot Tisza-Lukács.

Muncitorii organizați în partidul socialist democrat din Ungaria au de gând să facă lucru mare: Să țină în toate orașele țării adunări peste adunări de muncitori, cari să protesteze contra acestei lege ce scoate din drept pe 60 din fiecare suță de muncitori! Numai Dumineca trecută au ținut 30 (treizeci) de adunări de acest fel! Și Duminecele viitoare vor urma a să țină altele în alte locuri.

Iar ca încoronare a întregii mișcări, au de gând să se pună în grevă (ștraic) în toată țara, nu o zi două, ci timp îndelungat, lovind prin asta greu în toate așezămintele cetățenești cari au lipsă de fabrici și de muncitori ca de pâinea de toate zilele!

50 milioane pentru mîntuirea fetelor perdute. Marele bogătan Rockefeller din America, care nu

mai știe ca să facă cu alita ban ce are, a dăruit 50 milioane cor. pentru ce cu acești bani să se înceapă lupta de mîntuire a fetelor căzute pe drumul perzării. Cari numai să va afla că ar putea fi mîntuite societății, să fie ajutate a se întoarce pe calea cinstei și a cîștigului cu munca cinstită, să nu se mai dea desfrului cu scopul de cîștig.

Cîți bani

au venit din America în un an?

Cei dela conducerea postelor reg. ungare au încheiat de curînd socotelile învîrtirii felurilor bani și mărfuri în anul 1911 prin posta țării. Din acele încheeri iese la iveală și aceea, cîți bani au trimis acasă, în 1911, cetățenii Ungariei duși la America?

Și arată, că în acest an au venit din America în Ungaria prin mandate postale (buleline sau bolete de postă), apoi prin cecuri sau în scrisori, nu mai puțin ca 185 milioane coroane! Adecă de cinci ori așa de mult, cît în anul înaintaș 1910, în care au venit numai 37 milioane.

Partea cea mai mare din acești bani au venit la posta din Cașovia (Kassa) anume 53 milioane! Avînd în vedere că Cașovia să află între Slovaci, vădit că aceste sume uriașe de bani au venit dela Slovacii cei mulți cari au fugit din fericita Hungaria spre țara liberă a Americii. Ei poartă viu grija familiilor și a fraților rămași acasă, și de aceea trimit așa mulți bani.

Mulți bani au venit și la Agram (Croatia), mai multe zeci de milioane. Apoi în alte părți ale țării.

Convocare. Onorați membri ai tovarășiei „Infrățirea”, societate de păstrare și credit din Sîncel (Szancsal) sunt convocați la adunarea generală, ce se va ține în 2 Februarie, n. 1913 după amiază la orele 2 în edificiul școlii grec. cat.

Obiectul: amăsurat scrisorii de sub Nr. 6993—1912 a Tribunalului dela Ibașfalău-Erzsébetváros, modificarea statutelor.

Sâncel-Szancsal în 15 Ianuarie n. 1913

Vasile Smigelschi
președinte.

N'ai încă Calendare pe 1913?

Cumpără-ți „Calendarul Național” sau pe cel de glume „Păcălici” dela Orăștie, — cari sunt foarte bine îngrijite, bogate în cuprins ales și chipuri plăcute.

POSTA REDACȚIEI

Al. Crăciun, S. Sebeș. Cărticele de acele nu trimitem de vedere nimănui. Dacă vrei să vezi, trimite 35 fil, și îți vine broșura 1 și vezi de-ți place.

Grigore Pop în Bandul de C. Cu 4 cor. îți putem trimite „Libertatea” singură. Alceva nu Nu faceți dv prețurile foilor. Acelea sint statorite și puse în foaie, fiecare de acelea are să se țină de-i trebuiesc foile noastre.

Ilie C. în Viena. Numerii aceia din 1911 nu-i mai avem, din 1912 încă abia cam jumătate din ei. Nu-ți putem fi dar de folos.

Cetire ieftină și plăcută

nu găsește omul nicăiri, ca în calendarele bine întocmite și înzestrate cu frumoase icoane de tot felul. Iar printre calendarele ce să scot la noi, nu e nici unul așa îngrijit și cu ales material și cu frumoase chipuri, ca

„Calendarul Național”

al foilor noastre dela Orăștie! Acest calendar, pe lângă frumoasele poezii, povești, znoave, glume, poezii populare și alte cetiri plăcute, ne aduce povestea măreței vieți a întemeetorului neamului nostru, a Impăratului Traian, dată după *graiul de pe banii din zilele lui*. E o poveste minunată a unui om mai presus de alții, a unui viteaz ca și care puțin a mai văzut lumea! Sunt date aci

36 chipuri de bani

din zilele Impăratului Traian, fiecare ban vorbind despre altă biruință ori faptă mare a lui! E o istorie vrednică s'o cetească și s'o știe tot Românul! Și o poți avea pentru 40 fileri, cu care să-ți cumperi un „Calendar Național” dela Orăștie, în care află mîndra istorie. Găsim apoi în calendar:

14 chipuri în colorii,

vînete și violete, foarte plăcute vederii, lucru ce în nici un alt calendar românesc, n'au să află!

Prețul „Calendarului Național” pe 1913, e: 40 fileri, și 5 fil. de postă (pentru cine cere unu ori două pe postă). Pentru cei ce iau mai multe spre a le vinde ei mai departe în comune, să dau:

Până la 4 ex. să plătește cu prețul deplin (40 fil.);

dela 5—9 exemplare, cu 28 fil. unul (căci trebuie să plătim posta noi).

dela 10 ex. în sus, cu numai 22 fileri unul, dar posta și-o plătește la scoatere primitorul.

Cal. „Păcălici”

un calendar glumet, foarte bun, îl vindem cu următoarele prețuri:

Până la 4 ex. să plătesc cu prețul întreg (30 fil).

Dela 5—10 cu 24 fileri (căci trebuie să plătim noi posta pentru ele).

(Dacă au fost puse însă 2—3 în pachet pe lângă Calendarele Naționale, să plătesc cu prețul scăzut însemnat mai jos):

Dela 10 în sus, numai 20 fil. unul, dar posta o plătește primitorul la scoaterea pachetului.

Rugăm trimiteți cererile și banii după aceste Calendare, la:

Admin. „LIBERTATEA”

Orăștie — (Szászváros).

Cum să abonează

„LIBERTATEA”

cu adausele ei:

Prețul regulat al foii „Libertatea” cu toate adausele sale, este 10 cor. pe an. Cu atît o plătesc casinele, hotelurile, băncile, cărturarilor, negustorii și toți inteligenții cu priundere.

Economilor

le facem însă următoarele prețuri scăzute:

Pentru 5 cor. pe an (sau 2 cor. 50 fil. pe jumătate de an), li-se trimite „Libertatea” cu „Foaia Interesantă.”

Mai punînd 1 cor., așadar pentru 6 cor. pe an (sau 3 cor. pe jumătate de an), li-se dă: „Libertatea”, „Foaia Interesantă” și foaia de glume „Bobîrnacii”, — întocmită de istețul Haralamb Călămăr, cel mai bun scriitor glumet azi la noi în Ardeal și Ungaria. Un singur număr cu două trei glume bune, cari îți stîrnesc un rîs sănătos, plătește coroana ce o dai pe an pentru această foaie de glume, — care sub formă de „glumă”, spune însă cele mai mari și mai goale adevăruri! Rugăm pe toți cetitorii să-și aboneze și foaia aceasta, că bună desfătare vor găsi în ea!

== **Tuturor abonaților apoi, și celor ce trimit 5 cor., și celor ce trimit 6 cor., le dăm pe de-asupra, de cinste, în fiecare lună o broșură (cărțică) economică, „Spicurile Economice”, — de tot 12 cărțicele pe an cu articli și povește economice!**

Mai ieftin de așa

putem da foile numai celor ce abonează (trimit plata) pentru 5 ori mai multe rînduri de foi pe o adresă. Acestea le dăm:

5 ex. „Libertatea” cu 5 „Foi Interesante”, fără foaia de glume, în loc de 25 cor., cu 22 cor. pe an (11 cor. pe jumătate de an). Sau:

5 ex. „Libertatea” cu 5 „Foi Interesante”, și 5 „Bobîrnacii”, în loc de 30 cor. cu 25 cor. pe an.

Și „Spicurile Economice” pe de-asupra.

Numai „Foi Interesante”

fără „Libertate” și celelalte, încă trimitem, dar cel puțin 10 (zece) la un loc. De pildă pentru grupa de copii dela școala (e repetiție, pentru tineretul corului sau pentru tinerimea din o uliță, din o vecinătate, cere unu singur 10—20 30 „Foi Interesante”. Ele merg toate la ei și ei le împarte abonaților ori vin aceia după ele. De fiecare „Foaie Interesantă” trimite 1 cor. (pentru 10 foi, 10 cor. etc.) și le capătă în toată săptămîna un an de zile!

Faceți-vă, dragi Români, cari azi știți cetii, apostoli ai răspîndirii în acest fel al cetitului prin sate, — de vreți cu adevărat binele acestui neam!

Foarte frumoasă

e icoana națională:

„Intrarea lui Mihai-Viteazul în Alba-Iulia”

pusă în vînzare de: Librăria Națională din Orăștie. E icoană mare: de 60 cm. lăț, 45 cm. înălț, lucrată în colorii arătînd pe Mihai cum vine calare încungiuat de generalii sei, și intrînd prin poarta de sus a cetății, unde iese în cale Episcopul catolic și mai marii cetății de-î primesc închinîndu-i-se. Clipă marea, doar cea mai măreață în istoria neamului nostru!

Prețul icoanei e: 2 cor. 50 fil. trimisă franco, sau 2.75 franco-recomandat (cînd ești sigur că nu ți se perde pe postă). Cel ce ia 10 de-odată, le capătă cu 21 cor. franco!

„Calendarul Național“.

Din „Calendarul Național“ avem încă, de putem mulțumi toate cererile ce ni-se fac. Acest Calendar pe 1913 e un adevărat glivaer, foarte plăcut nu numai prin cuprinsul său, ci și prin înfățișarea sa mai presus de-a altora, aducând

14 chipuri în color,

vinete și cafenii, foarte plăcute vederii, — afară de aceea zece de alte chipuri în culoarea obicinuită neagră.

De vrei o hrană sufletească și plăcută și sănătoasă pentru tinerețel nostru din comune — dă-i acest prea frumos și leftin Calendar!

„Cele mai frumoase!“

Așa să chiamă volumașul de poezii populare scoase acum de sub tipar de „Librăria Națională“ dela Orăștie, poezii alese de dl Seb. Bornemisa, redactorul revistei „Cosinzeana“.

Cel cărora vă plac poeziile populare (și la toată lumea plac pentru farmecul din ele!), cumpărați-vă această cărtică de poezii populare și veți avea o neîntreruptă plăcere citindu-le, căci ele sunt într'adevăr, cum le spune titlul cărții: „Cele mai frumoase“!

Prețul 60 fileri, trimis franco!

Măestru curelar,

pregătind hamuri, dela cele mai simple până la cele mai de lux, apoi șiele de piele, șezuturi de trăsuri și tot ce să ține de măestria asta, — recomandăm proprietarilor de trăsuri din loc și jur. E măestru solid, lucrează bine și frumos!

Primește și tot felul de *reparațiuni* de hamuri, șaua, șezuturi de trăsuri și altele.

Adresați-vă la: **Ioan Comă**, măestru curelar în Orăștie, în piață, lângă prăvălia dlui Ion Lăzăroiu.

Anul I. din „Bobîrnaci“,

dând un volum de 100 pagini, cu mii de glume, umor, satiră, — foarte producătoare de haz, — îl avem legat în volum deosebit, pe care îl vindem cu 1 cor. 50 fil. franco.

Administrația „Libertatea“ în ORĂȘTIE (Szászváros) sau la Librăria Națională, tot aici.

Nr. 157—1912.

Anunț de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese, aprobate de Preaveneratul Conzistor arhidiecezan Nr. 11835/911 Epltrp. prin aceasta să publică licitațiune minuendă, pentru a să da în întreprindere edificarea bisericii gr.-or. rom. din Călnic (Kelnék), protopopiatul Săbeșului, Comitatul Szeben (Sibiu).

Licitațiunea să va ține la 18/26 Ianuarie 1913, în edificiul școlii din Călnic la 11 ore a. m.

AVIZ!

„ARDELEANA“, institut de credit în Orăștie solvește pentru depunerile cu anunț mai scurt 5% pentru depunerile cu anunț mai lung 5¹/₂, iar pentru depunerile corporațiunilor compută 6%.

Direcțiunea.

Prețul strigării este de 39.500 (Treizeci și nouă mii și cinci sute) coroane, după care sumă licitanții au a depune un vadiu de 10% în bani gata ori în hirtii de valoare.

Intreg materialul este dator a-l da interprenorul.

Oferte închise, provăzute cu vadiul corespunzător și cu declarația, că oferentul cunoaște condițiunile și să supune lor, sunt a să depune până la începerea licitațiunii la mâna prezidentului comitetului parochial.

Comitetul parochial își rezervă dreptul de a da în întreprindere edificarea bisericii aceleia dintre minusferenți, în care va avea mai multă încredere.

Planul, preliminarul și condițiunile de licitațiune, să pot vedea la oficiul parochial din loc, de unde cei interesați pot afla orice informațiuni.

Licitanții pot fi numai persoane cualificate și probate în această meserie.

Licitanții n'au drept a pretinde diurne și spese de călătorie, nimic peste suma ce să va acorda.

Călnic, din ședința comitetului parochial ținută la 26 Novembre st. v. 1912.

Ioan Dușe m. p. G. Botoroagă m. p. preot-prezident. notar.

Epltropla parochială:
G. Bona m. p. Iacob Ghișoiu 178 m. p. vidi: Sergiu Medean m. p. protopresbiter.

Millioane
de luși folosesc contra

TUSEL

răgușelei, catharului, îmbălării, tusei măgărești și cu zgîrciuri:

KAISER-Caramelle-pectorale,
cu marca „S'brazi“.

6100 de atestate autenticate prin notar public, venite dela medici și privați, apeveresc succesul sigur. Sunt bomboane extrem de prietenoase și cu bun gust. Să capătă în pachet de 20 fil. de 40 fil. și doza de 60 fileri la farmaciele

CORN. DEMETER în Orăștie
JOS. GRAFFIUS „ „
(752) 13—24

VINURI
vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria, (Világos), PETRU BENEĂ, căoi Vă trimite numai *vinuri bune, noi* și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb 76 fil., Rizling 82 fil.,

Roșu 1 cor.
Siller 78 fil.
Carbenet 1 cor. 10 fileri.

Vinuri noi: 64—66 fileri.

Rachie de trevere (comină) K 180
Rachie de comină, specialit. „ 220
Rachie de drojii 2 cor. 40 fileri.
Prețurile sunt semnate după litru, în fileri. Vinurile și rachia să experează sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus, cu rambursă. Vase împrumute pe timp de 2 luni. Pentru calitatea vinului garantez.

PETRU BENEĂ,
proprietar de vii.

(674) Világos, (Arad m.) 18—18

MED. UNIV.
Dr. Corneliu Dărămuș
specialist în boale de femei și specialist în morburi de dinți.
Alba-Iulia, piață
ordinează dela 8—10 pentru boala de femei, dela 2—5 pentru morburi de dinți. (737) 11—20

Dela
„Cassa de păstrare“ (Reuniune)
în Săliște.

„Cassa de păstrare“ (Reuniune) în Săliște primește depuneri dela

Cor. 2000, cu 5% iar dela „ 5000, cu 5¹/₂%.

Darea o plătește institutul.
(777) 5—10 Direcțiunea.

Cele mai bune călcie de gumii sunt călcie:

(588) 31—0

Onorate Domnule!

Cunoscând multe lipsuri ale publicului românesc din provincie, deja din anul 1910 începând am deschis în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Dați orice informații în orice cauză ce să ține Budapesta. Dați informații relativ la petițiile înaintate la diferitele ministere și la alte oficii publice. Dați informații în chestii de licențe. Urgisez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Cu drag îi conduc prin Budapesta pe aceia, cari vin să vadă frumusețile orașului, ori cu afaci prin capitală.

Cumpăr pe bani gata

tot felul de galițe, ouă, miei, porci, oi, vite mari, porci, lână piei, iepuri, — mai departe mere, pere, nucii, prune, miere de stup, ceară, fasole, cartofi, ciuperci, varză, vin, rachiu, fln, mehor, lemne, păduri, moșii.

Dacă îmi trimiteți adresa

bucuros Vă trimet în fieștecare săptămână un „Aviz săptăminal“ despre prețurile diferitelor mărfuri din Budapesta.

Esoperez

dela băncile cele mari din Budapesta împrumuturi pe amortizare cu procente mici.

Vă fac atent

că în interesul DV. este, dacă în orice cauză Vă adresați mie. Dacă veniți la Budapesta, să veniți la mine, căci eu vă recomand advocați buni, medici vestiți, Vă conduc pe la fabrici să vă alegeți mașine, motoare, mori, ferestre, pompe, automobile etc. Grijesc ca să nu fiți înșelați. Fiind de față la facerea contractului, nu las ca contractul să conțină altceva, decât aceea ce am hotărât și cum am tocmit.

Zidnic primesc plângeri dela țărani români, cari cupărind mașini prin agenți străini, au fost înșelați iscăbind contracte a căror conținut nu l'au cunoscut neștiind țărani români unigurește.

Planul meu este, ca conducind pe românul nostru la fabrici și nu agenturi de mașine, drept din mâna primă să-și cumpere cele trebuincioase, și să-l scutesc de șarlataniile agenților și să-l scap de procese. — Vă ofer serviciul meu cinstit și românesc pentru o taxă mică. Pentru răspuns să îmi alăturați o marcă postală.

Cu stimă:

I. OLARIU, Budapesta, II., Tölgyfa-u. 16. II. 8.
(744) 6—8 în Buda, lângă podul „Maghihid“.

ANUNȚ! Surcei nobili de viță de viie, prima! Surcei cu rădăcină, nebătuți de grindină, liberi de peronosporă! —

ofere în alegere garantat sortată după soiuri:

Prima Intreprindere și depozit de surcei nobili, alui (786) 2-3 **Mihael Acker** în Călnic Kellnek (Szászsebes)

TUSA

Răgușala și Catarul sunt mai bine înălțurate prin **Bomboane-Pemete** alui Réthy.

La cumpărat să cereți a nume **Bomboane-Réthy**, căci să dau multe imitațiuni de nici un folos. **Prețul: 1 cutie (șatula) 60 fileri. Șatula mare 1 cor. Să capătă peste tot locul!** II. 3-16 (765)

Crîșmă.

În comitatul Hunedoarei aproape de un oraș bine cercetat, lângă drumul comitatens, să esarendează eventual să vinde, o crîșmă împreună cu trafic, vânzare de sare sare și boltă.

Crîșma constă din edificiu corăspunzător, culină și altele, pe un intravilan mare.

Circulațiune anuală de 12.000 cor.

Mărgineni harnici și isteți vor fi preferiți.

Adresa să poate afla la administrația acestei foi.

(782) 2-2

In atenția **proprietarilor de vii și a punătorilor de vii!**

Cel-ce vrea să-și planteze de nou vița sa;

Cel-ce vrea să-și comande altol de viie;

Cel-ce vrea să-și pună pomi roditori, trandafiri, etc, să ceare catalogul de prețuri, ediție de lux, cu instrucțiuni, dela firma de mai jos:

„**Transsylvania**”, Intrepr. (szőlőtelepítő vállalat)

Marosvásárhely Dr. Geneze D. u. 39. (781) 11-

Fărină, — Tărițe.

Fărină de cea mai aleasă calitate, pentru pâne bună și aluaturi (prăjituri), — precum și tărițe, vă recomandă în ori-ce cantități, cu prețuri moderate,

Abrahám Manó Orăștie (Szászváros).

(572) 35-

Cărți vechi

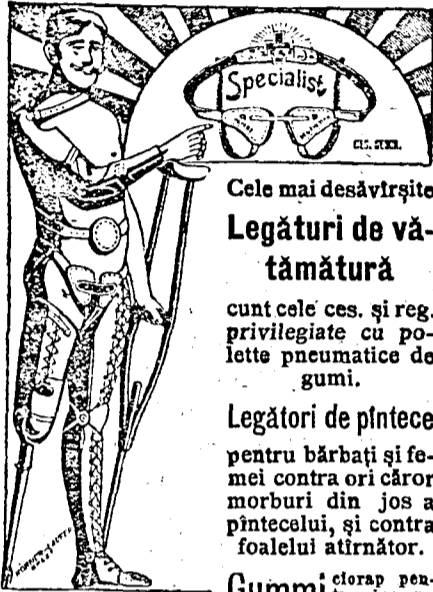
tipărite ori scrise cu mâna, bisericești ori lumești, în ori ce limbă, apoi gazete, cruci, țesături, icoane, bani vechi, mărci postale și ori-ce lucruri vechi

cumpără

cu bani gata, ori schimbă cu altele noi, ori plătește abonamentul la gazete, ori dă în schimb ceasuri de buzunar numite „Doxa”, cari sunt cele mai bune:

(683) 2-5

Nicolae Danciu Karánsebes.

Cele mai desăvârșite **Legături de vătămătură**

cunt cele ces. și reg. privilegiate cu pollette pneumatice de gumi.

Legători de pîntece pentru bărbați și femei contra ori căror morburii din jos a pîntecului, și contra foalelui atrîrnător.

Gummi clorap pentru vine umfate.

Picioare și mâni măiestrite pe sama putaiți (tăiași).

Mașini ortopedice pentru umblat și spriginat

Corsete artificiale și spiginitoare.

Ținătoare oblu pentru copii și fetițe crescute strîmb precum și ori-ce articoli de lipsă la

Îngrijirea de bolnavi, pregătește după cele mai moderne sisteme cu prețuri favorabile de fabrică.

Cel mai nou catalog ilustrat cu 3000 chipuri, și instrucție de întrebuințare, trimite gratis și franco:

Fabrica ces. și reg. privilegiate de bandage (legători) și de articoli igienici de gummi: (779) 5-

I. Keleti, Budapest, IV. Prov. Koronahegy u. 17

Secretul meu.

Sistemul meu, de a cumpăra cu bani gata toamna, marfă de mâna întiie, — îmi face cu puțință a pune în vânzare

Vinuri bune,

curate. exclusiv din Ardeal, — pe lângă prețurile cele mai ieftine!

Fă o probă cînd ai la casă un botez, o cununie sau altă sărbătoare familiară.

Prețurile: dela 70 fileri în sus. Felurite soiuri curate.

(571) 35-50 **HANS STEPHANI** hotelier, Orăștie (Szászváros)

Sfat și ajutor!

Celor ce sufar de ardere de stomac, pedeci de mîstare, lafundare, și de boalele legate de acestea, lo aduc lecutre

PICĂTURILE de stomac a lui BRÁDY

nainte

Picăturile „Mariazell“.

Să află în apoteca, 0 sticle 1.60, cor., încă 90 fil., 6 sticle cor. 5.80; 3 sticle mari cor. 5.30. Bani trimiși înainte ori cu ramburs.

Apoteca C. Brady la „Regele Ungar“.

Wien

I. Fleischmarkt 2, Depot. 5.

Fiți atenți la marca de scutire care reprezintă pe S.M. Maria dela Mariazell, pe pachetarea reșle și subscrierea ca pe chipul de alături. Imitațiile să se respingă. (503) 19-25.

Capital social Coroane 1,200.000.

Telefon Nr. 188.

Postsparcassa ung. 29.349.

„Banca generală de asigurare“ societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii **PARTENIU COSMA**, directorul-executiv al „Albinei“ și prezidentul „Solidarității“.

„Banca generală de asigurare“

face totfelul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. — Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare“ le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările să pot face prin oricare bancă românească, precum și la agenții și bărbaiți de încredere ai societății. — Prospekte, tarife și informațiuni să dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricînd în serviciul societății.

»BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE« dă informațiuni gratuite în cri-ce afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„**Banca generală de asigurare**”. Sibiu—Nagyszeben. — Edificiul „ALBINA“.

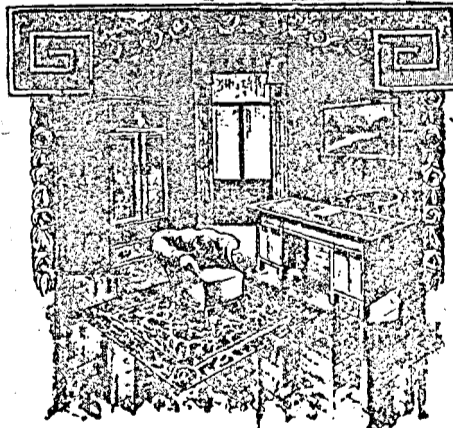
Serviciu acurat!

!!! MAGAZIN DE MOBILE ÎN ORĂȘTIE !!!

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public că am arangeat în Orăștie, Drumul-țării, Nr. 3., în casele proprii un

magazin de mobile

corăspunzător recerînțelor timpului de azi!

Țin în depozit în alegere bogată arangeamente de prinzitoare, dormitoare, saloane, odăi de domni și canlării, — precum și ori-și-ce mobile singurate, dela cele mai simple până la eele mai luxoase.

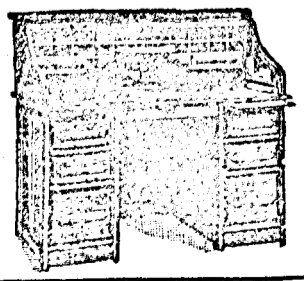
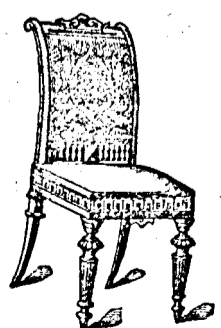
Prinzitoare și dormitoare dela 300 cor. în sus!

Rog spriginul și cercetarea binevoitoare a onoratului public Cu stîmă

BRUTUS BRASSAI

întrepr. de înmormîntare și magazin de mobile.

Tot aici să primese și 2 INVĂȚĂCEI din jurul Orăștiei.

Prețuri ieftine!

(741) 5-